

สรุปการจัดกิจกรรมพิพิธภัณฑ์เสวนา

“ประสบการณ์ภาคสนาม ถอดรหัสเชียงตุง ผ่านภาพวัฒนธรรม”

วันจันทร์ ที่ 30 พฤศจิกายน 2552 เวลา 13.00 – 16.30 น.

อาคารโรงอาหารและกิจกรรมนักศึกษา D1 ห้อง 306 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง ได้กำหนดให้มีการจัดโครงการพิพิธภัณฑ์เสวนา (Museum Forum) ขึ้น ซึ่งเป็นเวทีนำเสนอประเด็นทางด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ นักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและผู้สนใจทั่วไปสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นที่มีต่อสังคมในแถบลุ่มน้ำโขงร่วมกัน และได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมและการอนุรักษ์ข้ามพรมแดนที่มีอยู่ในภูมิภาคนี้ ผ่านหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์ภาคสนาม ถอดรหัสเชียงตุง ผ่านภาพวัฒนธรรม” อันจะเป็นประตูอีกบานหนึ่งที่ช่วยทำให้เรา เข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในบริบทปัจจุบันของเมืองเชียงตุง สร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับเมืองเชียงตุงในบริบทของปัจจุบัน ผ่านประสบการณ์ในการลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการมองเมืองเชียงตุง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดองค์ ความรู้ใหม่ๆ แก่วงการวิชาการได้

เมื่อพูดถึงเชียงตุง แต่ละคนในวงสนทนาจะมีความหลังฝังใจกับเชียงตุงแตกต่างกันไป แต่ดู เหมือนว่าเชียงตุงจะกลายเป็นจุดหมายของผู้ที่ยังไม่เคยเยือน สำหรับประวัติศาสตร์ไทยและ ประวัติศาสตร์ล้านนา ได้ให้ความสำคัญกับเชียงตุงมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นสิ่งที่ต้องระลึกถึง ด้วยความใกล้ชิดทั้งในแง่อำนาจระหว่างประเทศราช เส้นทางการค้า เส้นทางการศึกษา ด่านนาที่นำ ศึกษา และดินแดนที่นำหลงไหล

เชียงตุงมีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ชาติไทยและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงมายาวนาน เนื่องจากเชียงตุงเติบโตขึ้นจากการเป็นเมืองที่เป็นจุดรวมและกระจายสินค้าระหว่างจีนตอนใต้ใน มณฑลยูนนาน ล้านนาและออกทะเลที่เกาะตะมา และยังเป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์กับราชวงศ์มัง รายมาจวบจนปัจจุบัน ในบางช่วงก็ตกเป็นเมืองขึ้นในฐานะประเทศราชของพม่า และรวมถึงช่วง หลังที่มีการกวาดต้อนผู้คนและเจ้าจากเชียงตุงเข้ามายังเมืองเชียงใหม่เพื่อสร้างเมืองเชียงใหม่ให้เป็น เมืองหลักของล้านนาหรือที่เรียกว่ายุค “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” หลังจากนั้นเชียงตุงก็ตกอยู่ ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ และท้ายที่สุดในยุคอาณานิคมเชียงตุงก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ รัฐฉานมาจนปัจจุบัน

รศ.ดร.ปรีชา อุปโยคิน ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ ได้พาผู้เข้าร่วมเสวนาชมเมืองเชียง ตุงในภาพรวม ทั้งเส้นทางเดินทาง, วัด, และวิถีชีวิตของผู้คนในเมืองเชียงตุง จะสังเกตได้ว่า วิถี ชีวิตของผู้คนเหล่านั้นมีวิถีชีวิตที่ใกล้เคียงกับวิถีชีวิตคนไทยมาก สิ่งที่สามารถสังเกตได้ชัดเจนคือ

สินค้าในตลาดที่มาจากประเทศไทย และรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชตามบ้านต่างๆ รศ.ดร.ปรีชา ได้ตั้งข้อสังเกตถึงรูปแบบสังคมและวัฒนธรรมของดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำโขงที่มีความคล้ายคลึงกัน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่น่าจะมีการศึกษากันไป

วิทยากรท่านที่ 2 นางสาวบุญทริกกา กาญจนะ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัฒนธรรมศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้เสนอการถอดสัญลักษณ์จีนที่ปรากฏอยู่ในวัดบ้านแยกและวัดบ้านแสน สัญลักษณ์จีนที่ปรากฏอยู่นั้นได้แสดงถึงความสัมพันธ์ของเชียงตุงและจีน ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบความสัมพันธ์ทางการค้า

ในส่วนวิทยากรท่านที่ 3 นางสาวรมณ รวยเสน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัฒนธรรมศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กล่าวถึงการใช้พื้นที่ตลาดเชียงตุงในการเป็นพื้นที่สาธารณะที่อยู่นอกขอบเขตอำนาจการเมืองและพรมแดน โดยสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน คือ ในตลาดเมืองเชียงตุงนั้นมีสินค้าจากเมืองไทยเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับสินค้าของประเทศใกล้เคียง อีกทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงออกถึงตัวตนของคนในสังคมเชียงตุงอีกด้วย

และวิทยากรท่านสุดท้าย อาจารย์พลวัฒน์ ประพัฒทอง อาจารย์จากสำนักวิชาศิลปศาสตร์ ได้แสดงให้เห็นถึงระบบสัญลักษณ์และความหมายแฝงที่ซ่อนอยู่ ผ่านภาพถ่ายต่างๆ อันหมายถึงกระบวนการต่างๆ ในสังคม เช่น การปะทะสังสรรค์ (Interaction) กันระหว่างตึกเก่าและตึกใหม่ กระบวนการทำให้สัตว์ป่าเป็นสัตว์บ้าน การกลายเป็นเมือง (Urbanization) ของเมืองเชียงตุง เป็นต้น